

10.08.2011

Wikimedia Norge
wikimedia-no-styre@lists.wikimedia.org

Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Deres ref: 10/3074

Høringsuttalelse Norsk lisens for offentlige data (NLOD)

Innledende merknader

Wikimedia Norge takker for anledningen til å avgi høringsuttalelse. Wikimedia Norge er en ideell forening som arbeider for å gjøre kunnskap fri og tilgjengelig for alle mennesker. Wikimedia Norge er en landsomfattende, uavhengig organisasjon stiftet for å understøtte og profilere Wikimedia Foundations prosjekt på bokmål, nynorsk og samisk. Vi er det norske "chapter" av stiftelsen Wikimedia Foundation. Wikimedias prosjekter inkluderer blant annet Wikipedia, Wikitionary og Wikikilden.

Wikipedia er blant Norges sju mest besøkte nettsteder. Søk i søkemotorer vil i veldig mange tilfeller gi en artikkel på Wikipedia som første treff. Dette gjelder også informasjon om offentlig sektor. Det er derfor i offentlig sektors interesse at artikler på Wikipedia er av best mulig kvalitet, med oppdaterte data, statistikk og bilder.

I mange tilfeller har man på wiki-prosjekter valgt å ikke benytte seg av offentlig informasjon fordi den ikke er tilgjengelig med en lisens som tillater gjenbruk. Det gjelder for eksempel kartdata, hvor Wikimedias prosjekter på norsk bruker OpenStreetMap (OSM), på tross av at det i mange tilfeller kunne vært ønskelig å benytte kartdata fra norske myndigheter. Norsk Wikipedias opphavsrettspolicy finnes på <http://no.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Opphavsrett>.

Eksempler på data som kunne vært benyttet med åpen lisens

Her følger noen eksempler på offentlige data som artikkelforfattere på norsk Wikipedia ikke har kunnet benytte selv om det var ønskelig, grunnet lisensering som ikke er kompatibel med CC-BY-SA (Creative Commons Navngivelse - Del på samme vilkår):

- Kartdata av en rekke typer
- Portrettbilder av stortingsrepresentanter
- Bilder av regjeringens nåværende og tidligere medlemmer
- Bilder av utenlandske ledere på statsbesøk tatt av norske statsansatte
- Bilder av ulike motiver tatt av offentlige ansatte i tjenesteoppdrag for museer, universiteter, etater og kommuner

- Data om det politiske system, som for eksempel valgreultater, stemmegiving i folkevalgte organ, organisering statsforvaltningen, kommunestatistikk m.m. lagres i Norsk Samfunnsvitenskaplig Datatjeneste (NSD) som er finansiert av Kunnskapsdepartementet. Disse kunne fått langt større utbredelse og nytte om de var tilgjengelig utenfor forskningssektoren og hadde vært publisert under NLOD.
- Ord- og språkdatabaser er bygd opp av universitetene og Språkrådet og finansiert gjennom offentlige midler. Men kan ikke benyttes i den grad det er ønsket i programvare og dugnadsprosjekter fordi dataene ikke har lisens som tillater gjenbruk.

Tilbakemeldinger på spørsmål

I høringsnotatet bes det særlig om tilbakemelding på tre spørsmål. Under følger Wikimedia Norges synspunkter på disse spørsmålene.

1. Er lisensen tydelig, forståelig og utvetydig?

Ja.

2. Er det aspekter ved lisensen som oppleves problematiske?

For Wikimedia Norge er det sentrale punktet at data som tilgjengeliggjøres fra offentlig sektor tilbys i et format som kan benyttes på prosjektene til Wikimedia. Både Open Government License og Creative Commons er lisenser som er uproblematiske i Wikimedias prosjekter. Data som lisenseres ut gjennom NLOD vil derfor kunne brukes på disse prosjektene.

Siden norske data er interessante også for brukere som ikke behersker norsk vil vi peke på behovet for å oversette lisensen, evt å merke data som lisenseres ut med en kompatibel lisens som foreligger på flere språk. Det er synd hvis brukere som ikke behersker norsk ikke får ta del i data tilgjengeliggjort fra norske offentlige virksomheter fordi de ikke får mulighet til å lese lisensen.

3. Er dette en lisens som vil kunne brukes ved tilgjengeliggjøring av egne data?

Vi oppfatter dette spørsmålet som primært relevant for offentlig sektor. Wikimedia tilgjengeliggjør stort sett utelukkende data med Creative Commons-lisens.

Konklusjon

I utgangspunktet bør man vise forsiktighet med å opprette nye lisenser hvis det finnes noen som allerede dekker behovet. Det beste er at offentlig informasjon tilgjengeliggjøres under internasjonale lisenser som Creative Commons CC-BY-SA. Hvis etablering av NLOD fører til at informasjon som ellers ikke ville blitt gjort tilgjengelig blir tilgjengelig støtter vi likevel å etablere lisensen. Det viktigste er at offentlige data i større grad tilgjengeliggjøres for viderebruk under en fri lisens, som NLOD eller Creative Commons.

Arbeidet for å tilgjengeliggjøre mer offentlig informasjon digitalt og under en fri lisens er av stor betydning for samfunnsutviklingen. Vi støtter regjeringens initiativer på dette området, men mener at det er rom for å gjøre mer. Det er derfor viktig at lisensen ikke bare følges med

oppfordringer om bruk, men at det også knyttes incentiver til dette. Det kan for eksempel være føringer i tildelingsbrev eller kriterier for prosjektstøtte.

Det er ofte stor usikkerhet og forvirring knyttet til hvilke opphavsrettinghetsbegrensninger som er knyttet til offentlige data. For nyere fotografiske verk og for tekster med offentlige vedtak og lovtekster er loven presis. For andre offentlig skapte datasett og nettsider er det usikkerhet om hvilke regler som gjelder. Et eksempel: FADs oversikt over alle offentlige *Styrer, råd og utvalg* (<http://ft.gan.no/publikasjonen2010>). Det gis ingen informasjon om den er vernet etter åndsverksloven, dvs har verkshøyde, og ingenting om dette er vernet etter bestemmelserne om databasevern. Det er derfor et uavklart tolkningsspørsmål om det er anledning til å gjenbruke innholdet.

Forslag til tiltak:

- Datasett som allmennheten gis innsyn i gjennom offentlighetslova §9 publiseres med Norsk Lisens Offentlige Data (NLOD) slik at vilkårene for viderepublisering av dataene blir avklart.
- At NLOD gjelder som offisiell lisens på offentlige datasett som ikke nyter vern gjennom annen bestemmelse i åndsverkloven.

Av særlig betydning er det at arbeidet med NLOD følges opp med dialog med store forvaltere av offentlige finansierte data som Statistisk Sentralbyrå (SSB), Norsk Samfunnsvitenskaplig datatjeneste (NSD), Norsk Språkråd og Statens Kartverk for å sikre at disse benytter NLOD og gjør sine data gjenbruksvennlige.

Med vennlig hilsen
Wikimedia Norge

Jørund Leknes
styremedlem